

Vähittäismarkkinoiden menettelytapojen kehitysryhmä 5/2022

Aika: tiistai 27.9.2022 klo 8.30-12.00

Paikka: etäkokous

Osallistujat:	Jari Rusanen	Kajave Oy, puheenjohtaja
	Greetta Arha	Leppäkoski Group Oy (kohdat 4-13)
	Mari Eskelinen	Helen Oy
	Timo Halttunen	Elenia Oy
	Heleena Hietanen	Tampereen Sähköverkko Oy (kohdat 4-13)
	Riitta Kettunen	Väre Oy
	Mika Lirkki	Parikkalan Valo Oy
	Sampo Suhonen	Lappeenrannan Energia Oy
	Sanna Turunen	Caruna Oy
	Sari Wessman	Alva Sähköverkko Oy
	Riina Heinimäki, siht.	Energiateollisuus ry
	Miia Miettinen	Energiateollisuus ry
	Saara Naukkarinen	Energiateollisuus ry (kohdat 9 ja 10.1)
Este:	Tia Kautto	Vattenfall Oy
	Ina Lehto	Energiateollisuus ry

1. Kokouksen avaus ja muistutus kilpailulainsäädännön noudattamisesta

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Sihteeri muistutti osallistujia kilpailulainsäädännön noudattamisesta kokouksessa, jossa on kilpailijoita paikalla. Merkittiin tiedoksi, TEAMS-aineistoon liitetty kilpailuoikeudellisten sääntöjen [muistilista](#).

Käytiin lyhyt esittäytymiskierros Mika Lirkin aloittaessa ryhmässä uutena jäsenenä. Tia Kautto on ilmoittanut jäävänsä pois työryhmästä siirtyessään uudelle työnantajalle. Tian seuraajaa ei ole vielä nimitetty.

2. Esityslistan hyväksyminen

Lisättiin muihin asioihin myyjän toiminnan päättyminen sekä 102 §:n ja 92 §:n kehittäminen.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen 4/2022 muistio hyväksyttiin muutoksitta.

4. Datahubin toiminta ja kehitys

Käytiin keskustellen läpi datahubin ajankohtainen tilanne.

Datahubin Asiakastoimikunnalla on seuraava kokous 3.10. Käytiin keskustellen läpi kokouksen asioita.

Asialistalla on mm. ajankohtaiskatsaukset datahubin asiakaspalvelusta, kehitystiimistä, kehitystyöryhmästä ja datahub palvelusopimusmuutoksista. Lisäksi kokouksessa käydään läpi asiakastutkimuksen alustavia tuloksia, joita ei ole toimitettu etukäteen toimikunnalle.

Tärkein keskusteltava asia on datahubin lisäpalvelut ja niiden hinnoittelu. Asiakastoimikunnalta pyydetään näkemystä laskuttaa erikseen osapuolikohtaisista lisäpalveluista, joiden koetaan voivan aiheuttaa huomattavia kustannuksia datahubille. Nykymallissa kaikki datahubin käyttäjät

osallistuvat lisäpalvelujen kustannuksiin. Datahubin mukaan mahdollisuus laskuttaa erikseen lisäpalveluista olisi oikeudenmukaisempaa ja toisaalta mahdollistaisi lisäpalvelujen laajemman tarjonnan.

- Esimerkkejä mahdollisista lisäpalveluista ovat:
 - Tietojen korjauspalvelut
 - Datahubin järjestelmätoimittajan apua vaativat korjaukset
 - Raportointipalvelut
 - Erityinen tuki muutostilanteissa
 - Osapuolten yhdistymiseen liittyvän tiedonvaihdon koordinointi ja valvonta
 - Järjestelmän vaihtoon liittyvien valmistelujen tuki
 - Toiminnan päättämiseen liittyvän tiedonvaihdon koordinointi ja valvonta.

ET:n kehitysryhmän keskustelussa todettiin, että ehdotusta koskeva ennakkomateriaali ei anna vielä riittävän hyvää kuvaa lisäpalvelujen laskuttamisen laajuudesta ja vaikutuksista. Ehdotus jäi vielä vähän epäselväksi ja sen vaikutuksia on vaikea arvioida. Ehdotuksen perusteella ei vielä osattu esimerkiksi arvioida, mikä osa tiketeistä olisi jatkossa maksullisia. Epäselvää on myös, mitä erityinen tuki muutostilanteissa pitäisi sisällään ja mitä hyötyä siitä olisi yhtiölle. Tuotiin esiin, että tällä hetkellä datahub-dokumentaatiossa ei ole suunnitelmaa, miten osapuolen järjestelmämuutos hoidetaan datahubissa. Tämän vuoksi ei myöskään osata arvioida, mitä järjestelmän vaihtoon liittyvien valmistelujen tuki käytännössä tarkoittaisi. Lisäksi tuotiin esiin, että tietyt tietojen korjaukset edellyttävät, että ne korjataan operaattorin toimesta, eikä yhtiöllä ei ole muuta mahdollisuutta kuin käyttää operaattorin apua korjauksiin. Maksulliset lisäpalvelut voisivat olla perustellumpia, jos niille olisi maksuton vaihtoehto omin keinoin toteutettavaksi. Toisaalta nähtiin, että on hyvä, jos kustannuksia pystytään kohdistamaan tarkemmin aiheuttamisperiaatteiden mukaan. Maksulliset lisäpalvelut ovatkin kannatettavia, jos se samalla laskee käyttöpaikkakohtaista kustannusta. Lisälaskutuksen pitäisi olla mahdollisimman läpinäkyvä ja selkeää kaikille osapuolille. Esimerkiksi tietojen korjauspalvelujen hinnoittelu pitää olla tarkkarajaista niin, että virheen tehnyt osapuoli maksaa kustannukset, eikä toinen osapuoli joudu maksumiehiksi muiden virheistä. Yhteenvetona todettiin, että ehdotuksesta pitäisi olla tarkempaa tietoa ja arvioita kustannusvaikutuksista, jotta voisi ottaa kantaa. Mari välittää kehitysryhmän terveiset Asiakastoimikunnalle.

Gretta kertoi, että datahubin kehitysryhmän 4.10. pidettäväksi sovittu kokous on peruttu ja seuraava kokous pidetään 2.11. Keskusteltiin kehitysryhmän 6.9. pidetyn kokouksen keskeisistä annista. Syyskuun kokouksessa käsiteltiin ET:n kehitysryhmän pyynnöstä peruutuksien käsittelyä ja niihin liittyvää ohjeistusta. ET:n kehitysryhmässä koettiin osa ohjeistuksesta vaikeaselkoiseksi. Fingridin datahub kehitysryhmässä jaettiin tämä näkemys ja tuotiin esiin, että tarvitaan lisää koulutusta ja ohjeistusta pitäisi selkeyttää. Fingrid lupasi selkeyttää prosessiohjeistustaan tältä osin.

Muutoin syyskuun kehitysryhmässä oli ollut käsittelyssä 17 eri kehitysidea. Gretta esitteli niistä keskeisimmät.

ET:n kehitysryhmänkin kannattaman ehdotuksen mukaan päätettiin poistaa AR04-syykkoodi (myyntisopimus peruuntuu, mutta muutto ei), vaikka osa datahubin kehitysryhmässä kannatti syykkoodin säilyttämistä. Datahubin kehitysryhmässä oli esitetty huoli, että syykkoodin poisto saattaa aiheuttaa turhia sähkökatkoja. Näissä tilanteissa korostuukin myyjän tiedotusvastuu asiakkaan suuntaan. Myyjän tulee kehottaa asiakasta pikaisesti hankkimaan uusi myyjä sisäänmuuttokohteeseensa.

Rakenteilla-tilatiedon käsittely saneerauskohteessa on osoittautunut hankalaksi. Datahubin kehitysryhmä päätti, että otetaan käyttöön uusi tilatieto ”saneerauksessa”. Tavoitteena on mahdollistaa, että sopimukset eivät automaattisesti katkea, jos tilatieto muuttuu kytketystä saneerauksessa-tilaksi. Toisena kehitysideoina tilatiedon osalta on lisätä liittymän ylläpito -tila. Asiaa on käsitelty alatyöryhmässä. Parhailaan odotetaan CGI:n ehdotusta toimintamallista. Pohdittiin, että voisiko saneeraustila olla sellainen, että sopimusmuutokset sen aikana olisivat

mahdollisia. Tämä mahdollistaisi, että asiakkailla on enemmän mahdollisuuksia hoitaa sopimukset haluamallaan tavalla. Usein rakennusliike ottaa sopimukset omiin nimiinsä remontin ajaksi, ja asiakkaat tekevät uuden sopimuksen remontin jälkeen. Vaihtoehtoisesti osa asiakkaista haluaa pitää omat sopimuksensa voimassa ja omissa nimissään. Kehitysryhmä kannatti uusia tilatietoja. Todettiin, että käyttöönotto vaatii selkeää ohjeistusta osapuolille. Greetta lisää alatyöryhmässä aineistoa kehitysryhmän teamsiin.

ALV-alennus aiheuttaa muutoksia datahubiin. Tällä hetkellä datahub ei mahdollista vain alv-prosentin muutosta. Tavoitteena tehdä ratkaisu nyt niin kestävästi, että ALV-tieto on jatkossa helpommin päivitettävissä erilaisten muutosten kohdalla.

Valtuutuksien käsittelyyn asiakasportaalissa on tulossa tarkennuksia niin, että rajataan, mitä muutoksia eri rooleissa on mahdollista tehdä. Rajataan, että kuluttaja-asiakas ei voi tehdä sellaisia valtuutuksia, jotka ovat mahdollisia vain kolmannelle osapuolelle.

Dataan toivottiin Titta-raporttien mukaisia tarkastuksia. Datahub on todennut, että kehitysidea tulisi lähettää tiketteinä kutakin tietoa koskien erikseen. Nyt esimerkiksi kehitysryhmässä oli käsittelyssä katu- ja postilokero-osoitetta koskeva validointi-idea.

Muutuskustannuksien osalta oli tuotu esiin, että puhtaista ohjelmistovirheistä ei pitäisi aiheutua kustannuksia datahub-käyttäjille.

Ei ehditty keskustella datahub 2.0 käyttöönoton tilanteesta. Todettiin, että kehitysryhmä ei tunnista mitään erityistä edunvalvonnassa tai ET:n jäsenviestinnässä huomioitavaksi.

5. Säti-päivien anti ja kehitysidea

Käytiin läpi Säti-päivien viestiseinän ja ryhmätöiden antia sekä tarvittavia jatkotoimia.

Konkurseista ja energiayhteisöistä ET on jo luonnostellut ohjeistusta. Niitä käsitellään seuraavissa kohdissa. Myös Säti-päivillä nousi esiin tarve lisätä käyttöpaikan tilatiedoksi uusi tila saneerauskohteille. Tämän todettiin jo olevan datahubin kehitysputkessa. Todettiin, että ET:n menettelyohjetta on päivitettävä tältä osin aikanaan, kun datahub-prosessi on muutettu. Muista Säti-päivien ryhmätöistä ei noussut esiin kiireellisiä kehitysideoita. Sihteeri on välittänyt kaikki Säti-päivien terveiset jo kesäkuussa datahubille.

Säti-päivillä eniten keskustelua herätti asiakastiedon hallinnassa olevat haasteet. Myös ET:n kehitysryhmä nosti tämän erittäin tärkeäksi korjattavaksi asiaksi. Kehitysryhmän keskustelussa tuotiin esiin, että asiakastiedon hallinta ei nykytoimintamallilla korjaannu ilman datahubin aktiivisempaa roolia. Ongelma nähtiin erittäin isoksi ja on maineriski koko alalle, kun jo nyt laskuja on mennyt aiheettomasti perintään. Osa myyjistä onkin havaittujen ongelmien johdosta päättänyt, ettei käsittele datahubista tulevia asiakastietojen päivityspyynnöitä lainkaan, koska valtaosa pyynnöistä tai korjattavista tiedoista ovat virheellisiä.

Nähtiin, että datahubin pitäisi puuttua aktiivisesti ja oma-aloitteisemmin virheellisiin päivityksiin, ei vain seurata. Datahubiin kaivattiin Titta-palvelun kaltaisia tietojen validointeja. Nähtiin, että koko prosessia pitäisi kehittää merkittävästi ja lisätä validointeja. Koettiin, että suunniteltu prosessi ei nykyisellään toimi. Tiedostettiin kuitenkin myös, että osasyynä on järjestelmien virheet tai käyttäjävirheet. Ajatus kaikkien osapuolien yhteisestä ja yhdestä ainoasta asiakkaan postiosoitteesta ei kaikissa tapauksissa ole oikea. Isolla valtakunnallisella asiakkaalla voi olla tarve saada eri yhteyshenkilöitä ja postiosoitteita eri kaupunkeihin. Koko prosessi pitäisikin havaittujen kokemusten perusteella miettiä alusta uusiksi. Asia pitäisi nostaa datahubin kehitysryhmässä korkealla prioriteetilla kehityslistan kärkeen. Ehdotettiin, että datahubin kehitysryhmän alle perustettaisiin oma alatyöryhmä miettimään korjausehdotuksia ja uusi prosessi asiakastiedon hallinnalle. Sovittiin, että Greetta tekee asiasta tiketin ja nostaa lisäksi kehitysryhmän kokouksessa esiin. Mari ottaa esiin myös asiakkuustoimikunnassa.

6. Menettelyohjeen täydennys konkurssipesien käsittelyllä

Säti-päivillä esitettiin toive, että ET:n menettelyohjeeseen kirjattaisiin ohjeet konkurssitilanteisiin. Käytiin läpi luonnosta ohjeistuksesta. Keskeiseksi asiaksi nousi esiin järjestelmien erilaiset tavat käsitellä sopimuksia konkurssitilanteessa. Jotkut järjestelmät vaativat saatavien valvomisen ja perinnän vuoksi, että konkurssipäivään päätetään vanhat sopimukset ja tehdään uudet konkurssipesälle siitä huolimatta, että konkurssipesän y-tunnus ei vaihdu ja konkurssipesä sitoutuu vanhoihin sopimuksiin.

Todettiin, että asiasta pitää jatkaa keskustelua omassa erillisessä kokouksessa. Sovittiin, että pidetään kokous 13.10. klo 8.30-9.30.

7. Onko pilkkiminen edelleen ongelma? Mitä pitäisi tehdä?

Kehitysryhmä oli saanut kysymyksen ns. myyjän sopimuksen aloituksen pilkkimisestä. Viestissä tuotiin esiin pilkkimisen aiheuttamat ongelmat ja esitettiin toive asiaan esiin nostamisesta.

Todettiin, että ongelmia ei enää tullut samassa mittakaavassa kuin ennen. Todettiin, että seurataan tilannetta ja jos ongelmia alkaa nousemaan uudelleen, niin otetaan asia esiin kehitysryhmässä uudelleen. Palataan tarvittaessa seuraavassa kokouksessa.

8. Katko- ja kytkentätapahtumien käsittely

Asiaa ei ehditty käsitellä ajan puutteen vuoksi. Siirretään seuraavaan kokoukseen.

9. ET:n ohje jakeluverkonhaltijoille energiayhteisöistä

ET:ltä on toivottu ohjetta energiayhteisön ja jakeluverkonhaltijan välisistä vastuista.

Ohjeessa kuvataan jakeluverkonhaltijan tietojen vastaanottamista energiayhteisöltä ja tietojen toimittamista datahubiin. Asetuksessa ei edellytä nimenomaisesti sopimuksen laatimista energiayhteisön ja jakeluverkonhaltijan välillä taseselvityksen ja hyvityslaskennan toteuttamiseksi. ET:n tulkinnan mukaan molempia osapuolia velvoittava sopimus kuitenkin on perusteltua, jotta molempien osapuolten tehtävät ja vastuut toisiaan kohtaan ovat selkeitä. Ohjeessa on kerrottuna ET:n tulkintoja, mistä asioista osapuolten tulisi sopia keskenään ennen kuin jakeluverkonhaltija ilmoittaa tiedot energiayhteisöstä datahubiin. ET:llä ei ole tarkoitus tehdä varsinaista lomakepohjaa tai mallisopimusta, vaan ohjeistaa sopimuksessa sovittavista asioista.

Ohje oli jäsenkuulemisessa kesän yli ja saadut kommentit on huomioitu. Ohje on menossa kehitysryhmän kokousta seuraavana päivänä asiakkuustoimikunnan hyväksyttäväksi. Verkovaliokunta hyväksyy ohjeen tämän jälkeen. ET käy myös Energiaviraston kanssa keskustelua ohjeesta ja selvittää, pitääkö yhtiöiden hyväksyttää sopimus viranomaisella.

Ohjeistuksessa viitataan ”Datahub 2.0 uudet ja muuttuneet prosessit” ohjeeseen. Tällä hetkellä kenelläkään ei ollut tietoa, onko Fingrid Datahubin tarkoituksena yhdistää edellä mainittu ohje liiketoimintaprosesseja koskevaan ohjeeseen. Sihteeri selvittää asiaa.

Jäsenkommenteissa nousi myös esille kysymys, olisiko datahubin jatkokehityksessä mahdollista huomioida energiayhteisöjen valtakirjojen käsittelyn automatisointi. Kehitysryhmä piti ehdotusta hyvänä. Todettiin kuitenkin, että todennäköisesti vaatisi valtuutuksien jatkokehitystä, eikä onnistuisi nykytoiminnallisuuksilla. Sovittiin, että Greetta tekee tiketin, jotta asia nousee datahubin kehitysryhmän käsittelyyn.

Tasekorjauksien osalta todettiin, että datahubissa netotus- ja energiayhteisölaskennat suoritetaan heti mittaustiedon talletuksen yhteydessä. Tämä tehdään siis myös, kun mittaustietoa toimitetaan taseikkunan ulkopuolella. Seuraavassa tasevirhelaskennassa näitä uusia laskettuja energian määriä verrataan alkuperäisiin arvoihin. Eli tasevirhelaskennat menevät myös yhteisöjen osalta normaalin prosessin mukaisesti.

Säti-päivillä tuli myös kysymyksiä tietosuojan osalta. Näitä on avattu tarkemmin ohjeessa.

Kehitysryhmällä ei ollut enää tässä vaiheessa kommentteja ohjeeseen, vaan esittää sen hyväksymistä.

ET julkaisee ohjeen mahdollisimman pian ja tiedottaa julkaisusta jäsenkirjeessä. Ohjeesta järjestetään tarvittaessa jäsenwebinaari.

10. Tiedoksi

10.1 Henkilötunnusten riittävyyden varmistaminen

Henkilötunnusten riittävyyden varmistamiseksi valtiovarainministeriö hyväksyi asetusmuutoksen, jonka mukaan tunnuksen rakennetta muutettaisiin uusien henkilötunnusten osalta. Henkilötunnusta uudistettaisiin siten, että nykyisten välimerkkien lisäksi otettaisiin käyttöön uusia syntymävuosisadan osoittavia välimerkkejä perustelumuongon mukaan vuoden 2023 alusta lähtien. Henkilötunnus olisi jatkossa yksilöivä kokonaisena merkkijonona välimerkki mukaan lukien, sillä välimerkki voisi olla ainut saman syntymäpäivän mukaiset henkilötunnukset erottelava henkilötunnuksen merkki.

Digi- ja väestötietovirasto jatkaa nykyuotoisten henkilötunnusten myöntämistä niin pitkään kuin niitä riittää. Digi- ja väestötietovirasto arvioi nykyisten henkilötunnusten riittävän vielä noin kahdeksi vuodeksi. Tämänhetkisen arvon mukaisesti uuden välimerkkiasetuksen mukaisia uusia henkilötunnuksen välimerkkejä annetaan ensimmäisen kerran syyskuussa 2024.

FG:n mukaan asiasta keskustellaan kehitystyöryhmässä, mitä kautta tieto kulkeutuu järjestelmätoimittajille. Datahubin osalta muutos tarkoittaa sitä, että validointisääntöjä muutetaan niin, että uudenmallinen henkilötunnus sallitaan. Tämä tarkoittaa, että osapuolten järjestelmien tulee voida käsitellä uusia henkilötunnuksia.

Kehitysryhmä näki, että muutokset olisi mahdollista toteuttaa aikataulussa järjestelmiin. Asia oli esillä myös Fingridin kehitysryhmässä ja muutos etenee kehitykseen.

Merkittiin tiedoksi.

10.2 ET:n uusi strategia ja toimielinrakenne

Merkittiin tiedoksi ET:n hallituksen hyväksymä uusi strategia. Sihteeri kertoi, että strategian toimeenpanon tarkentamisen yhteydessä pohditaan myös ET:n toimielinrakennetta. Eräänä pohdittavana asiana on ollut sähköisen mittaus ja taseselvitys työryhmän sekä kehitysryhmän yhdistäminen.

Keskustelussa esitettiin laajasti huolta, että jo nyt kokouksissa on paljon asiaa, joten uuden laajemman ryhmän kokoukset voivat olla jatkossa kovin raskaita. Lisäksi tuotiin esiin, että voi olla vaikea löytää yhtiöistä riittävän laaja-alaista osaamista yhteen työryhmään. Työssä tarvittava syvä osaaminen saattaa olla mainituissa teemoissa tarkkarajaista varsinkin isommissa yhtiöissä ja henkilöityy eri osaajille.

11. Muut asiat

11.1 Myyjän toiminnan päättymisen sekä 102 §:n ja 92 §:n kehittäminen

ET on käynyt keskusteluita Energiaviraston ja TEMin kanssa myyjän toiminnan päättymisestä ja 102 §:n kehittämisestä. Keskusteluissa oli esillä erityisesti seuraavia kysymyksiä:

- Soveltuuko 102 § myyjän irtisanomisiin vai vain myyjän toiminnan kokonaan loppumiseen?
- Jos se ei sovellu irtisanomisiin, niin pitäisikö tällöin asiakkaan turvaksi pidentää myyjän nykyistä 2 viikon irtisanomisaikaa?
- Väliaikainen datahub-laki oli selkeämpi vastuiden osalta. Siinä virasto nimesi myyjän passiivisille asiakkaille. Olisiko tämä malli parempi jatkossa? Keventäisikö tämä verkon työtaakkaa?
- Miten datahubia pitäisi kehittää, että se tehostaisi toimijoiden työtaakkaa?

ET on luvannut esittää tällä viikolla TEMille ehdotuksensa myyjän toiminnan päättymisprosessin kehittämiseksi eri tilanteissa:

1. case myyjä lopettaa toimintansa
 - a) Tieto tulee ajoissa
 - b) Toiminta päättyy välittömästi tai pikaisesti
2. case myyjä irtisanoo osan asiakkaistaan

Sihteeri esitteli muistioluonnosta. Sovittiin, että kehitysryhmän jäsenet kommentoivat sitä viimeistään torstaina 29.9. klo 11 mennessä.

12. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi keskiviikko 16.11.2022 klo 9.00-12.00 etäkokouksena. Sovitaan tarvittaessa joulukuulle ylimääräinen kokous.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokoukseen 12.00.